

CUADERNO CATALUÑA

URGENTE

El Parlamento Europeo confirma a la alemana Ursula von der Leyen como presidenta de la Comisión Europea en una ajustada votación »

CRÍTQUES

Vida després d'Ausiàs March

XAVIER DILLA

6 OCT 2011

OBRA COMPLETA, I i II

Pere Torroella

PUBLICIDAD

Repetir el video

inRead invented by Teads

Edició crítica de Francisco Rodríguez Risquete

Barcino

396 i 466 pàgines. 23 euros c. u.

L'èxit és voluble. Al seu temps, Pere Torroella (1420-1492) va ser lloat com a "mestre d'amor" i "herald poètic" continuador d'Ausiàs March. Avui no el valorem tant, però tenir-ne una edició crítica metòdica com la que ha fet Francisco Rodríguez Risquete, professor de la Universitat de Girona, ajuda a aclarir i fixar molts aspectes de la seva obra i la seva vida, i reforça el necessari desmentiment que, després de March, gairebé no hi ha res. Sí, March és un poeta de valor universal, però la idea de buit, d'erm, de salt de segles entre ell i Jacint Verdaguer no se sosté. Per això, igual que hem de negar el tòpic de la Decadència, cal aplaudir la feina que es fa per reconstruir l'esclat de la literatura cortesana al segle XV.

El primer sonet en català conservat és de Pere Torroella, lloat com a mestre d'amor

Rodríguez Risquete fa un bon retrat personal d'aquest "descendent menor d'una família de la baixa noblesa" originària de la Bisbal d'Empordà i de la seva "nissaga militar amb passat però sense presència", que, pel fet de posseir una galera —element valuós en una època de gran expansió al Mediterrani—, assoleix nous llocs de poder. El germà gran, cavaller, fa de pirata amb butlla papal; el segon és abat; i el petit combat a la Constantinoble a punt de caure en mans dels turcs.

Pere, en no ser l'hereu, juga la carta de la cort. En coneixerà tres, les de Navarra, Barcelona i Nàpols. Comença, encara adolescent, sent majordom d'un infant reial, i anirà escalant posicions fins a esdevenir cavaller segons el model cortesà de l'època, que suma les lletres a les armes. Torroella, doncs, fa de soldat i també escriu, i sobretot actua com a cortesà, que és la manera de fer política en aquells temps. Vetlla amb intel·ligència pels interessos familiars amb posicions calculades durant la guerra civil (1462-1472) i defensa, en vers i en prosa, en català i en castellà, l'honor de la classe cavalleresca.

Resulta difícil llegir aquesta "literatura elitista, exclusivament cortesana" fent abstracció de l'ombra enorme de March perquè Torroella n'imita i n'estrafà versos i temes. Però, com explica Rodríguez Risquete, del valencià "només en recicla els aspectes més superficials (lèxic i imatges) i aquells motius que ja podia trobar en la tradició, precisament perquè aquests temes li permeten llegir March dins de la línia trobadoresca més pura". La innovació, el dramatisme, la forta individualitat poètica de March, tan perdurables, han estat llimats. Encerta l'editor quan sosté que "és millor poeta quan el gènere li exigeix una major simplicitat", per exemple a les cobles esparses (poemes d'una sola estrofa), que l'acosten al conceptisme de la poesia de *cancionero*. També destaca l'experimentació formal (seu és el primer sonet conservat en català), pròpia d'un cortesà inquiet i erudit.

Les característiques i les dimensions d'aquesta edició són estrictament acadèmiques, com és habitual en l'actual etapa de la històrica col·lecció *Els nostres clàssics* (ENC). L'aclaparador aparell de notes, acotacions i davantals explicatius, els apèndixs documentals amb moltes novetats, els índexs minuciosos i l'àmplia bibliografia, així com la fidelitat a l'ortografia variable dels manuscrits, amb entrebancs com "doloragant" (dolorejant), "pedegoch" (pedagog), "mesades" (maçades) o "yoyés" (joiers), busquen un lector especialitzat. La voluntat divulgativa d'ENC s'ha traslladat ara a la Biblioteca Barcino de la mateixa editorial, amb un disseny més llampant i modern.

* Este artículo apareció en la edición impresa del Jueves, 6 de octubre de 2011

ARCHIVADO EN:

Literatura · Cultura

NEWSLETTER

Recibe la mejor información en tu bandeja de entrada

CONTENIDO PATROCINADO